



# MÉREGTELENÍTŐ

## 2023.11.szám

## KEDVES OLVASÓ!

Eljött ismét ez a számunkra, érző emberek számára nagyon mély jelentésű, nehezen átélhető hónap. A napokban beszélgettem egy hozzám hasonlóan idős asszonnyal, hogy vajon hogy tapadt az elmúláshoz a fekete szín, a fekete lepel? Ami vitathatatlanul súlyos komorságot kölcsönöz ennek az időnek.

Értem és tudom, mélyen megélem - túl mélyen is talán - a halál tényét, fájdalmát. A veszteséget, amit szeretteink eltávozása jelent. A misztériumot, mely halálunkig feloldatlan marad, de akkor már nem oszthatjuk meg tapasztalatainkat az itt maradókkal. Szokás mondani: onnan még senki nem jött vissza, hogy beszámolhatna róla. De ez nem igaz, hisz tudjuk, Jézus feltámadt, visszajött és apostolaival maradt még 40 napig. Ennek a Valóságnak félelmetes titokzatosságát az Ő meleg szeretete nyilván csökkentette, de meg nem szüntette. Ha az ígéreteire gondolunk, melyeket a három évnnyi tanítási idő alatt mondott, ez elég lehetne a mi számunkra is, ha igazán mély hit és bizalom lenne bennünk iránta.

Talán ha az életünk során egyre mélyebb kapcsolatba kerülnénk Vele, a Feltámadottal, bizonyára jobban, mélyebben remélnénk, hinnénk, átélnénk az öröklét valóságát. Hisz tudjuk, csak mi élünk a mérhető Időben, Isten az Időtlen örökkévalóságban él. És minket erre hívott meg. Tehát itt becsukódik egy ajtó és egy szempár, hogy azonnal rányíljon arra a másik dimenzióra, a minket teremtő végtelen Szeretetre.

Tudom, mondhatnék bármit, az Írás szavai „emberi szem nem látta, fül nem hallotta, emberi szív fel nem fogja, amit Isten nekünk készített,” továbbra is a HIT kategóriájába sorolhatók.

Mégis, ha vannak kis hétköznapi megtapasztalásaink erről a Szeretetről, ha egyre előbb a Vele való Kapcsolat, ez elegendő muníció lehet a transzcendens Isten iránti bizalomra. Mert Ő hűséges az ígéretei megtartásában!

*Közelmúltban távozott közülünk Dr Rózsa Huba teológus professzor, aki Csepelhez hűségesen 46 éven át minden vasárnap hirdette számunkra Isten ígét. Jó néhány évvel ezelőtt jegyeztem le Karácsony közeledtével szavait. Ő most már éli mindezek igazságát...*

„Jézus valami hatalmas dolgot művelt azzal, hogy Istenről egy egészen új képet mutatott nekünk. Hogy Istent nem lehet úgy megsérteni, hogy ne tudná megbocsátani. Tetszik érteni? Nem tartja számon, nem akar elégtételt. Kérem, az ember ezt nem tudja megcsinálni.

Jézus nem csinálja a Békét, Ő maga a Béke! És ezt ígérte: békességet hagyok rátok, az én békémet adom nektek, nem úgy, ahogyan a világ adja. Hát ezért a legnagyobb ünnepe minden embernek a Karácsony. Ezért nem évül el soha Istennek ez az arca, ami Jézusban mutatkozik meg...”

### **Dr. Jelenits István: ISTEN hűséges**

Mielőtt Isten hűségéről beszélünk, érdemes elgondolkodnunk azon, hogy milyen tapasztalataink vannak az emberi hűségről. Ismerek egy orvost, aki fiatalon elkerült egy Isten háta mögötti faluba, és azóta is ott él, pedig sokfelé hívták: városba, kórházba, külön munkakörbe, külön életkörülmények közé. Családot alapított, megnőttek a gyerekei, azoknak az iskoláztatása szempontjából is előnyösebb lett volna, hogyha valahová városba költözik. De ott maradt a faluban azért, mert hűséges volt azokhoz az emberekhez, akiket gyógyított, és akik az ő szolgálatának köszönhetően éltek, váltak felnőtt emberré. Talán nemcsak egészségesebb, hanem emberibb, igazabb emberré is. Hűséges volt ehhez a faluhoz, ma is hűséges hozzá, most már nyugdíj felé jár, és az életének ez a hűség ad igazi mélységet és igazi értelmet. Ha ő elment volna ebből a faluból, nem ment volna másik orvos oda. Neki köszönheti a falu azt az egy emberöltő lélegzetvételt, amire az ő jóvoltából szert tehetett.

Ismerünk embereket, akiket a hazájukhoz, a magyarságukhoz való hűség tesz nagyon tiszteletreméltó emberré. Hűségesek ahhoz a földhöz, amelyet megláttak, amikor először szétnéztek itt a világban, ahhoz a nemzethez, amely a hagyományaival emberré nevelte őket, amely a kultúráját is átadta nekik, a hitét is. Kicsi ez az ország, és nem is olyan könnyű hűségesnek lenni hozzá. De ezek az emberek mégis hűségesek és a hűségük erő, amely a kicsi népet is bizalomra, életre biztatja, és a jövő szolgálatára bátorítja.

Aztán ismerünk embereket, akik a házasságban mutatkoznak hűségesnek, és ezzel a hűséggel érdemlik ki a tiszteletünket. Hűségesek egymáshoz jóban-rosszban. Csábíthat a jó is, a bőség hűtlenségre, és csábíthatnak a nehézségek is arra. Ezek az emberek jóban-rosszban hűségesek egymáshoz, és nem méricskélnek, hogy milyen áldozatot kíván tőlük ez a hűség, mert nagyon jól tudják, hogy ez - ha néha veszteségekkel jár is - teljesebb, igazabb életnek a forrása. Hűségesek egymáshoz akkor is, hogyha messze szakítja őket egymástól az élet, háború, börtön, sok minden egyéb - vagy hogyha nagyon megváltoznak azok az életkörülmények, amelyek között valaha egymáséi lettek. És ez a hűség leleményre, találékonyságra készíteti őket. Nem egyszerűen valami konok szorítás, hanem teremtő kedv.

Egyszer, ipari tanulók között beszéltem Déry Tibor novellájáról - amit bizonyára sokan ismernek közületek - *Szerellem* - ez a címe. Egy idős emberpárnak a szerelméről szól, ahol a férfit koncepció per miatt börtönbe csukják, és több éves börtön után szabadul váratlanul, és hazamegy a régi lakásába kicsit aggódva, kicsit reménykedve, vajon ott találja-e a feleségét.

És ott találja, és hűséges hozzá. És amikor erről beszéltem, akkor jelentkezett egy diák és azt mondta: Tanár úr, én ezt a szót, hogy hűséges, ezt mindig csak a kutyákról hallottam. Nem szégyen-e egy asszonyra, hogy azt mondjuk, hogy hűséges. Minthogyha valami kutya tulajdonságot állítanánk róla.

Milyen megrendítő, hogy a hűségre vonatkozó tapasztalataink között idáig is eljuthatunk. Hogy egy fiatal ember úgy érezheti, hogy ez a hűség az ember számára nem is valami nagy megbecsülés. Sokat gondolkodtam ennek a diáknak a kérdésén, és aztán eszembe jutott **Sík Sándornak** egy verse. A "*Minden nevű*" című nagy ciklusában Istennel való találkozásairól ír, és az egyik találkozása valahogy ide tartozik ehhez a kérdéshez:

*A minap egy kutya jött be a szobába.  
Egyenesen hozzám.  
A térdemre tette szelíden  
az első lábát  
és fölnézett rám szelíden:  
"Nem lehetnél hűségesebb?  
Én mindvégig hűséges vagyok."  
Le kellett sütnöm a szememet...*

Igen, olyan világban élünk, amikor néha a kutyák emlékeztetnek minket arra, hogy mit is jelent a hűség, és szégyenítenek meg, hogy azt az értéket, ami emberi életünket igazán nagyra tehetné, az ő néma pillantásukban lássuk viszont, és kérdezzük meg magunktól, hogy "nem lehetnél-e hűségesebb?"

A Biblia azt mondja, hogy Isten hűséges hozzánk. Isten Jahvé-nak nevezte magát... ez azt jelenti, hogy **Ő az, aki van**. Ez gyakorlati dolgot jelent. Hogy számíthatunk rá. A barátaink, az emberi szövetségeseink gyakran ott vannak, amikor elkezdünk valamit, és amikor nehézségre fordul a helyzet, és a kezük után nyúlnánk, akkor egyszer csak nincsenek ott. Elpárologtak. Ők azok, akik voltak, de nincsenek. Isten az, aki van. És ez a nyugodt szó egy biztatás, bátorítás. Azt jelenti, hogy veled leszek, azt jelenti, hogy sohasem keresed hiába a kezemet, vagy a pillantásomat, az erősítő, a bátorító segítségemet. ...Vele volt Izraellel évszázadokon, emberöltőkön át. Akkor is, amikor a választott nép újra meg újra méltatlan volt arra, hogy ezt a szövetségi hűséget megtartsa. Vele volt. És nem hagyta, hogy elpusztuljon, és az emberi gyarlóságai tönkretegyék, hanem megőrizte, és őt is újra meg újra visszavezette a hűségnek az útjára.

Az Újszövetség arról beszél, hogy Istennek ez e hűsége abban teljesedett ki, hogy a végén elküldte hozzánk a Fiát, Jézust, akiben Isten minden ígérete

valósággá vált. Azt mondja Szent János: "az Ige testté lett, és köztünk üttötte fel a sátorát". Ahogy az Ószövetség választott népében, amíg mentek az ígélet földje felé, ott sátorozott az Isten, köztünk is, akik a földi élet vándorútján járunk, itt sátorozott az Isten, teste volt a sátora, amiben köztünk emberként élt, és az emberi életnek minden terhét és minden örömét vállalta, magára vette, és megszentelte. Értünk élt, és értünk halt meg. És a halálunkat ezzel kapuvá tette, ami az örök életre nyílik. És a szívünket fölemelte oda, hogy az Isten szeretetét be tudjuk fogadni, és szeretettel tudjuk viszonzni. A földet nem változtatta meg fizikailag, de a belső tartalmát mindennek, ami az emberi életet alkotja, megváltoztatta. Ez a föld azóta is el-elsötétül. Jelen vannak itt a fájdalomnak, a halálnak, a bűnnek a veszedelmei és a fenyegetései. És minket is megérintenek, de ezek között csak annál hatalmasabb erővel tud a szeretet megmutatkozni. Erre tanított meg Jézus és ennek az áldását hozta közénk....

Nekünk ma még talán nem kell hatóságok előtt és hatalmasságok előtt számot adnunk a hitünkről, és nem kell attól félnünk, hogy emiatt különösebb veszedelmek szakadnának ránk. De egy másképpen élő emberiségnek a közvéleménye néha a bíróságnál is nehezebb, és annak a figyelme előtt keresztény módon élni nem egyszerű. Nemcsak bátorság kell hozzá, hanem alkalomadtán alázatosság, egyszerűség, lelemény, szeretet. Ne gondolkodjunk azon, hogy vajon holnap is futja-e, mert a Szentlélek megígérte, hogy megadja nekünk a megfelelő órában azt, amit tennünk, mondanunk kell. Tartalékokat nem halmoz föl, hogy biztonságban érezzük magunkat. A mi biztonságunk Ő. Ahogy mindennapi kenyérért tanított Jézus imádkozni, úgy imádkozzunk a mindennapi Lélekért is, a Léleknek az ajándékaiért, hogy azokból tudjunk élni, szegényen, és mégis sokakat boldogítón...



## **Aranyosi Ervin: Tanulj a kutyától**

Tanulj a kutyától önzetlen hűséget,  
szívével szeretve ő felemel téged!  
Lesi gondolatod, lelkével olvassa,  
hogy a figyelmeddel a szomját olthassa.  
Hej, ha képes lennél te is úgy szeretni,  
minden szebbé válna, jobba tudna lenni!  
Nekünk is egymásra úgy kéne figyelni,  
mások örömeiben sajátunkra lelnünk!  
Tanulj hát kutyádtól szeretetet adni,  
s próbálj kutya módra, jó ember maradni!

## Sík Sándor: Te Deum

Téged Isten dicsérlek  
és hálát adok mindenért.

Hogy megvolt mindig a mindennapim  
és nem gyűjtöttem másnapra valót, *hála legyen.*

Hogy mindig jutott két garasom adni  
és magamnak nem kellett kéregetnem, *hála legyen.*

Hogy értenem adatott másokat  
s nem kellett sírnom, hogy megértsenek, *hála legyen.*

Hogy a sírókkal sírni jól esett  
és nem nevettem minden nevetővel, *hála legyen.*

Hogy megmutattál mindent, ami szép  
és megmutattál mindent, ami rút, *hála legyen.*

Hogy boldoggá tett minden, ami szép  
és ami rút, nem tett boldogtalanná, *hála legyen.*

Hogy sohasem féltem a szeretettől  
és szerethettem, akik nem szerettek, *hála legyen.*

Hogy akik szerettek, szépen szerettek  
és hogy nem kellett nem szépen szeretnem, *hála legyen.*

Hogy amim nem volt, azt nem kívántam  
és sohasem volt elég, aki voltam, *hála legyen*

Hogy ember lehettem akkor is,  
mikor az emberek nem akartak emberek lenni, *hála legyen.*

Hogy megtarthattam a hitet  
és megfuthattam a kicsik futását  
és futva futhatok az Érkező elé  
s tán nem kell a városba mennem  
a lámpásomba olajért, *hála legyen.*

Hogy tegnap azt mondhattam: úgy legyen!  
és ma is kiálthatom: úgy legyen!  
és holnap és holnapután és azután is  
akarom énekelni: úgy legyen! –  
*Hála legyen, Uram! Hála legyen!*

## Jörg Zink: Hallgatni szeretnék

Hallgatni szeretnék, Uram, és terád várni.  
Hallgatni szeretnék,  
hogy megértsem mindazt,  
ami a világban történik.

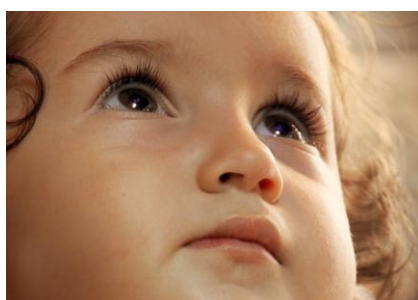
Hallgatni szeretnék,  
hogy így közel legyek a dolgokhoz,  
valamennyi teremtményhez,  
és halljam a hangjukat.

Hallgatni szeretnék,  
hogy megtanuljam megkülönböztetni  
a Te szavadat az enyémtől.

Hallgatni szeretnék,  
hogy a sokféle hang közül  
a Tiédet felismerjem.

Hallgatni szeretnék,  
és csodálkozni azon,  
hogy van számomra is egy szavad.

Uram, nem vagyok méltó,  
hogy hozzám jöjj,  
De szólj csak egy szót,  
És meggyógyul az én lelkem.



„...Amíg azt hiszed, hogy dobog valahol egy szív, mely érted dobog, bocsáss meg az embereknek. Egyetlen emberi szív, mely önzetlenül érez irányodban, elég ahhoz, hogy megbocsáss mindazoknak, kiknek önző és komisz szívét megismerted; elég, hogy megbocsáss az emberek összességének.”

Márai Sándor: Fűveskönyv

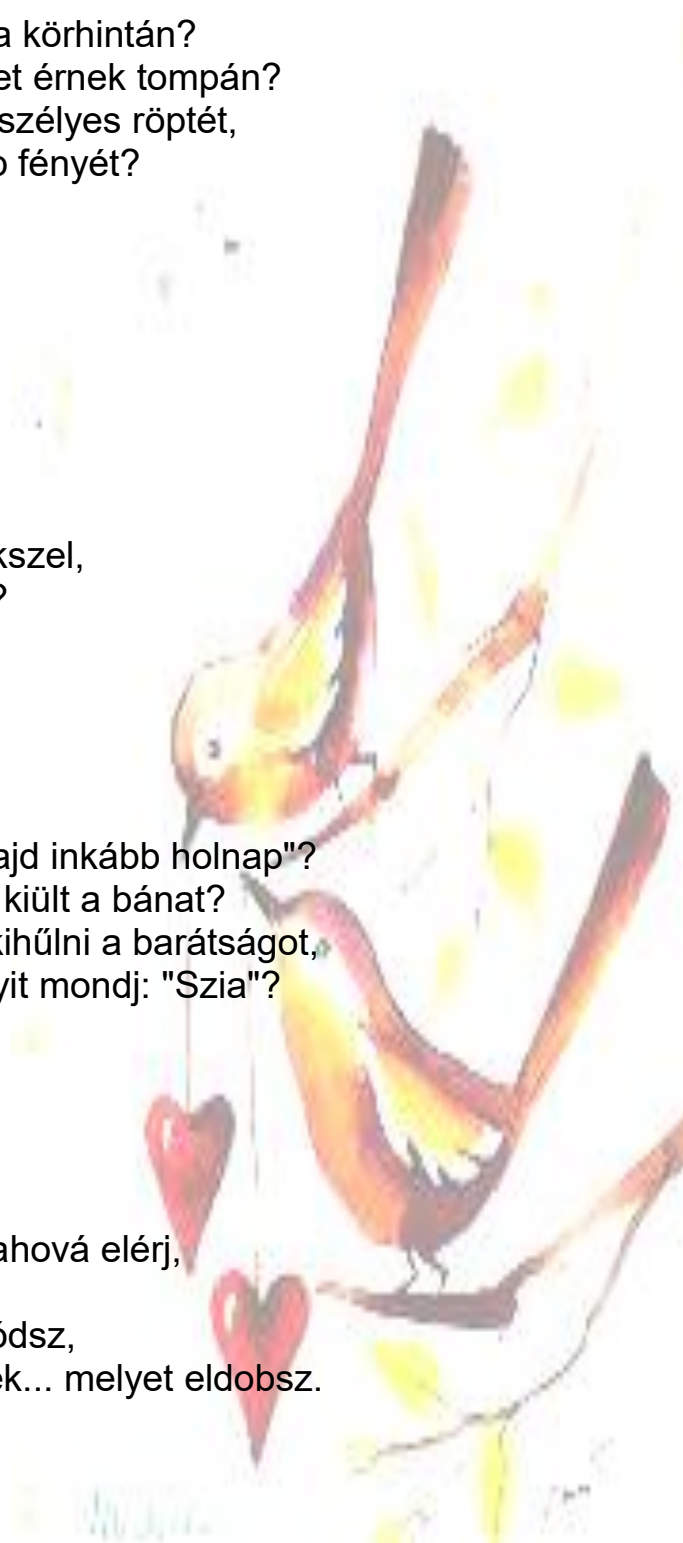
## Lassú tánc

Nézted valaha a gyerekeket játszani a körhintán?  
Hallgattad, amint az esőcseppek földet érnek tompán?  
Követted szemekkel egy pillangó szeszélyes röptét,  
Nézted a tovatűnő éjben a felkelő nap fényét?  
Lassítanod kéne.  
Ne táncolj oly gyorsan.  
Az idő rövid  
A zene elillan...

Átrepülsz szinte minden napodon?  
S mikor megkérded: "Hogy s mint?"  
Meghallod a választ?  
Mikor a nap véget ér, te ágyadban fekszel,  
Tennivalók százai cikáznak fejedben?  
Lassítanod kéne.  
Ne táncolj oly gyorsan.  
Az idő rövid...  
A zene elillan...

Szoktad mondani gyermekednek, "majd inkább holnap"?  
És láttad a rohanásban, amint arcára kiült a bánat?  
Vesztettél el egy jó barátot, hagytad kihűlni a barátságot,  
Mert nem volt időd felhívni, hogy annyit mondj: "Szia"?  
Lassítanod kéne.  
Ne táncolj oly gyorsan.  
Az idő rövid.  
A zene elillan.

Mikor oly gyorsan szaladsz, hogy valahová elérj,  
Észre sem veszed az út örömét.  
Mikor egész nap csak rohansz s aggódsz,  
Olyan ez, mint egy kibontatlan ajándék... melyet eldobsz.  
Az Élet nem versenyfutás  
Lassíts, ne szaladj oly gyorsan  
Halld meg a zenét  
Mielőtt a dal elillan.





## **Kunitzer Szonja a sünik tanításáról:**

Néhány sündisznó roppant fázik egy téli éjszakán. Összebújnak hát, hogy egymást melegítve védekezzenek a hideg ellen. De mennél jobban összebújnak, annál jobban érzik egymás tüskéit, annál jobban szúrnak. Próbálnak hát távolodni. Csakhogy akkor ismét dideregnek. Valahogy így van ez az emberrel is. Ha eltávolodik társaitól, minden kívül körülötte, rideg lesz az élete. Ha közelít hozzájuk, némely szúrást, esetleg akaratlan tüskét el kell viselnie. De még mindig jobb szeretteink tüskés kedvét eltűrni, mint belefagyni az egyedüllétbe. Elvégre nekünk is vannak tüskéink, amelyeket a hozzánk ragaszkodók kénytelenek eltűrni. S ha él bennünk megértés, szeretet, e tüskepárbaj sosem okoz veszélyes sérüléseket.



### **Monostori Ildikó: Magány**

Magány: erősebb, mint a sziklakoporsó  
Hidegebb, mint a gleccserek jege  
Magány: szomorúbb, mint az őszi ég színe  
Kifogyhatatlan, mint óriási korszó.

### **Márai Sándor: A kutatók**

Mindig messze keresik valahol az Istent,  
a nagy dolgokban, mintegy távcsővel és nagyítóval,  
a csillagok, felhők és végtelenségek között.  
De én már tudom, hogy biztosabban megtalálom Őt  
az egészen kis dolgokban,  
a véletlenekben, a jelentéktelenségben,  
azokban a pillanatokban,  
mikor csodálkozva pillantunk fel,  
valamit értünk, amit az elébb,  
az élet sivatagjai és szakadékai között vándorolva, nem értettünk.  
Ez a pillanat, mikor egyszerű és világos lesz valami,  
ami az elébb homályos és érthetetlen volt,  
ez a pillanat, mikor fölénk hajol Isten.  
Hiszek benne?  
Néha azt hiszem, csaknem frivolitás és túlbuzgalom hinni benne.  
Több és más Ő annál,  
semhogy hitem vagy tagadásom eldöntené kettőnk viszonyát.

## **Károlyi Amy: Gyertyák**

Megsokszorozza önmagát a gyertya,  
tükörben, ablaktáblán, ajtófélfán.  
Egy élete vagy több élete van tán?  
Megsokszorozza önmagát a gyertya.  
Közöttük imbolyog az emberélet,  
tegnap még valóság, ma gyertyafény lett.  
Megsokszorozza önmagát a gyertya,  
életünk gyertyaláng, mi emberré lett.



## **Berényi Mihály: Ófelsége, a halál**

Tapasztalt öregként nézek vele szembe.  
Mikor jön? Nem tudom. Soha nem csönget be.  
Többnyire besurran, rejtőzködik, bújik,  
és csak akkor kap fel, ha jelt ad a kuvik.

Máskor az utcán ront rá az áldozatra,  
ha az ellenállás feltűnően gyatra.  
Olykor mi tűnünk el őfelsége előtt.  
A vége mindig ez: megtalál és megöl.

Mióta a világ mozog, mintha élne,  
nincs más választásunk, kár lerogyni térdre.  
Megmondom előre: az sem fog rá hatni.  
Mi a virág dolga? Nyílani s elhervadni.

## Szabó Magda: A szerep

Mikor a szerepet rá osztották, nem örült. Nem az ellen volt kifogása, hogy öregembert játszik – a színész szerette a mesterségét, komolyan is vette, könyvtárfala tele volt a szakkönyvekkel, mikor legelőször olvasta Sztanyiszlavszkijt, olyan nyugtalanság fogta el, hogy kirohant a csorgó esőbe, és kigyalogolt a Városligetig, úgy kívánta a mozgást, az izmok munkáját a vad szellemi élmény után –, a színész gyáva volt és alázatos, ha a színházról volt szó, sikere szinte riadttá tette. Más munkakörből, nem is egészen fiatalon került színpadra, s minden szerepére úgy készült, mintha ettől az alakítástól függne egész további élete, sőt nemcsak az övé, azoké is, akik nézik.

Sose játszott még öregembert.

Mint minden új feladat előtt, megint elfogta a bizonytalanság: talán nem is sikerül. Csaknem negyven évvel kell idősebbet játszania önmagánál. Arra az időre, míg a színpadon lesz, *belül* is öregnek kell lennie, nem csak megjelenésében. Hogy lesz az ember *odabent* öreg?

A maszk kérdését hamar megoldotta, míg a villamosra várt. A színésznek nem volt kocsija, ha ráért, autóbuzson közlekedett vagy villamoson, taxit csak akkor hívott, ha sietős volt a dolga. Szerette a zsúfolt járműveket, bármilyen kényelmetlenek voltak is, sőt, bár nem sokat értett a sporthoz, olykor a mérkőzésekre is kijárt, vagy ha az ideje megengedte, végignézte vadidegenek esküvőjét vagy temetését: arcokat tanulmányozott, mozdulatokat, megfigyelt és megjegyzett egy-egy válltartást, felcsattanó hangot.

A maszk ötlete természetesen adódott: majd kölcsönkéri az Apa arcát. Apa majdnem nyolcvan már, és rendkívül hasonlítanak egymáshoz; ha megéri, ő is ilyen lesz, ilyen fehér sörényű, keszeg vénember.

Az új lakónegyedben volt a lakásuk, sokáig kellett utaznia. Jól ismerte ezt a vidéket, mert itt született: emlékezett a helyre, ahol most az új bérházak magasodtak. Itt valaha rét volt, csirkék kapirgáltak a vérszegény fű között, rossz fazekak zománca kéklent, nem volt jó mezítláb szaladozni, mert tele volt a föld üvegcsereppel. Akácfák is álltak itt, törzsükhöz olykor kötelet kötöttek, a kötél végén kecske legelészett. Ha hátul, a töltésen elzúgott valami vonat, a kecske felemelte a fejét, utánanézett a szerelvénynek; sárga pillantása ideges volt és rosszindulatú.

Mikor a délelőtti műszak befejeződött, az árok széléről leste az apját. Anyja halála óta mindig érte ment, a temetésen belefészkelődött a gyanú, hogy az emberek eltűnhetnek a házból, és nem térnek vissza többé. Mi lenne vele, ha egyszer az apja is tovatűnnék? Ha meglátta kilépni a gyárkapuból, megnyugodott, inalt haza; mire az ismerős léptek a küszöbre értek, lekapta az ételt a spórról. Vagy krumplilevest főzött, vagy babot. Körülbelül onnan leshette apját, ahol most az a patika áll.

Az utolsó fél évben alig volt Apával. Délelőttönként próbált vagy szerepet tanult, délben elment hazulról, s mire este hazavergődött, oly későre járt, hogy nem akarta már felzavarni. Az utolsó hat hétben szinte már kinn is hált

a filmgyárban. Most valamivel nyugodalmasabb időszak következik, többet lehetnek együtt. Rég nem jött haza ilyen korán. Most mindjárt beül hozzá, ha ugyan nincs vendége. Apához sokan járnak, minden héten beállít valaki a szerszámgyárból.

Hosszan csengetett, míg végre be tudott jutni. Apa a zárban felejtette a kulcsot, és lassabban járt, mint azelőtt.

Évek óta nem nézett rá már ilyen figyelmesen. Apa valahogy alacsonyabb is lett, mint fiatal korában, volt valami a válla vonalában, a módban, ahogy sovány nyakát tartotta, ami csaknem utánozhatatlannak látszott. Mikor megölelte, végigsimogatta a karját: szinte szúrtak a csontjai, válla hegyes volt, majdnem éles. „Nagyon bő ruhát fogok csináltatni – gondolta a színész –, abban soványabbnak hatok. Apa lefogyott. Nem is vettem észre.”

Átnézte a postáját, aztán kiállt az erkélyre cigarettázni. Valami nyugtalanította, de nem tudott nevet adni a rossz érzésnek. Lenn gyerekek visítotak; a színész egyszer csak rájött, hogy nem a zaj zavarja, hanem a *csend*. A benti csend. Apa ilyenkor délután majdnem mindig kalapált. Tavaly úgy készült az Othellóra, hogy a rímekre rácsengett az Apa kalapácsa – volt abban valami biztonságos, valami megnyugtató, hogy ott motoszkál a másik szobában, ki-be rakja a szerszamosládáját, és javít vagy eszkábál. A falak oly vékonyak voltak, hogy az is áthallott, ha lecsapta a reszelőt vagy harapófogót: a szerszámok összekocódtak. Gyerekkorát idézte ez a szöszmötölés, valahogy el se tudta képzelni Apát ezek nélkül az apró zajok nélkül. Mikor az öreg nyugdíjba ment, már itt laktak ebben a lakásban. Nagyobbra cseréltette az asztalt a szobájában, hogy kedvére tudjon dolgozni.

Most nem kalapál.

Letette a cigarettát, bement hozzá. Apa a kályhánál ült – ez az igény és szokás is a múltból maradt, mert csak a spór körül volt meleg náluk –, keze a térdén, szemét lehunyta. Az ajtónyitásra feltekintett, de nem szólt semmit. Villogó szeptemberi délután volt, az erkélyajtón csak úgy áradt a meleg. Apa ingujjban volt, inge felett valami mellény. Megtapogatta a kezét, mert hirtelen azt képzelte, talán lázas. A mellény riasztotta meg így, az az indokolatlan mellény, de Apa keze nem tüzelt, inkább hűvös volt, lapos körmei fehérek és tiszták. A csomós erek felett keze bőre is fehér volt, vékony, finom, mészfehér. Apának olajkeretes, néha sebzett körmei voltak, széles ujjai barnák. „Fehér kezet kell festenem – gondolta a színész. – Nem elég, ha csak az arcom fehér. Valami különleges festék kell, hogy azt a hatást keltse, mintha a bőröm nem is bőr volna, csak valami finom védőpapír a csontjaimon.”

Apa észrevette, hogy figyel, felpillantott, el is mosolyodott. Vastag szemöldöke és bajusza között megmoccant a szája, azután az izmok meglazultak, visszaereszkedtek. „Milyen furcsán néz – gondolta a színész –, valaha olyan *bátor* szeme volt, villogó. Most valahogy kisebb, szűkebb, mint amilyenre emlékszem.” Volt valami visszautasítás az Apa tekintetében. „Nem mondom – ezt mondta a nézés –, ne is kérdezd! Ez az *én* dolgom.”

Beszélgetni kezdtek, azaz inkább csak ő beszélt, Apa hallgatta, időnként felelt. Apa szobáját mindig valami vidám rendetlenség jellemezte, valami összevisszaság, munkadarabok, széthányt bádoglemezek, egy darab nyersvas, sok szerszám. Most üres volt az asztala, és ahogy Sári néni szeretete, aki takarított és főzött Apára, az asztallapot terítő fedte, rajta váza, a váza két oldalán, centire egyforma távolságban, egy-egy hamutartó. Mikor a szerszámosládáról kérdezősködött, Apa az ágya felé pillantott, azt mondta, mostanában nemigen babrál már semmivel. Unja.

Csak rábámult. Az „unja” szó éppúgy nem volt jellemző Apára, mint az, hogy a szerszámosládáját az ágya alatt tartja. Nézte Apát, és arra gondolt, hogy a második felvonásban majd tart valamit a keze ügyében, valami tárgyat, és megjátssza, hogy ezelőtt fontos volt a számára, szerette – majd mélységet játszik a tárgynak, hátteret és előéletet –, de most már megunta, nem érdekli, nem kell többé. Még ott lesz mellette, de már úgy, mintha nem is az övé volna. Mi legyen ez a tárgy? Valami, ami a figura jelleméből és foglalkozásából következik. Majd kitalálja.

Együtt vacsoráztak. Ha itthon étkezett, mindig Apa terített és tálalt neki, Apa pontosan tudta, hogy az ő mesterségében az is munka, ha olvas, vagy éppen csak ül, és néz maga elé a tükörbe. Most ő ment ki a konyhába, mert elszörynyedt rajta, Apa hogy terít. Először nem is akarta behozni az ételt, azt magyarázta, ő legtöbbször a konyhában eszik, akkor nem kell behurcolni a tálakat, aztán, mikor látta, hogy ez nem tetszik neki, felrakta az abroszt, és egyenként kezdte hozni, ami az asztalra kellett: külön a korsót, külön a két poharat, külön a tányérokat. Ezt már nem tudta nézni, kiszaladt, összerakta, amire szükségük volt, megpakolta a nagytálcát. Mikor becsapta a frizsider ajtaját, meglátta Apát. Ott állt a küszöbön, s lassan félrehúzódott előle, hogy el tudjon futni az emeletesre rakott tálcával. A színész zavarban volt, mert hirtelen azt érezte, hogy az Apa szemében harag van, úgy néz rá, mint az ellenségre, mintha leleplezte volna a legféltettebb titkát. De furcsa este!

Vacsora közben Pali bácsiról kérdezősködött. Apa nemigen evett, inkább ivott, két kézzel fogta a poharát, úgy kortyolgatott, mint a gyerekek. Pali bácsi nem jár már ide, se Ferike – mondta Apa. Szólt nekik, hogy ne jöjjenek. Nem szereti a vendéget. Hófehér körmei ott villogtak a pohár hasán, és a víz felett nézte a fiát. A színész étvágytalanul evett, valahogy nem volt jókedve. Mikor befejezték, Apa egészségére kívánta a vacsorát, és felállt. Voltaképpen nem is felállt, hanem felemelkedett, két kezével a szék karjára támaszkodott, és felnyomta magát, aztán elkezdett – megint egyenként – kihordani mindent. A színész szájában még ott volt a körte fele, mikor felugrott, hogy segítsen.

Mire kihordta az edényt, Apa ott ült a kályha mellett, térde a kezén, szeme le volt csukva, és aludt. Hát ennek semmi értelme! Nyolc óra elmúlt, ha fáradt, feküdjék le, úgy kényelmesen alhatik. Megérintette a vállát, Apa azonnal felébredt, motyogott valamit, aztán szégyenkezve elindult a fürdőszobába. „Miért szégyelli magát?” – törte a fejét a színész. Az ajtóból jól látta, hogy visszanéz rá, s akkor megint a régi szeme volt, ha kisebb is, mint hajdanán,

és megint az volt az érzése, Apa haragszik valamiért, s ugyanakkor furcsán sunyi is, mint aki tud valamit, de nem szól róla, titkolja.

Éjfélig dolgozott: olvasta a darabot. Ha a végére ért, elkezdte újra, tanulmányozta a többiek szerepeit; mindig így kezdett munkához, így jutott el a saját figurájáig, hogy előbb a darab minden szereplőjét megismerte. Most már nyugodtabb volt, majdnem vidám. A szerep kezdett formálódni, testet ölteni; éjfél körül odahúzta a székét a tükör elé, ahol gyakorolni szokott, és munkába fogott. Gesztusokat próbált, helyzeteket, leült és felemelkedett *öreg módra* a székből, aztán megfogott egy hamutartót tíz ujjal, ahogy látta. Közelebb lépett a tükörhöz és megpróbálta kisebbre vonni a szemhéjait, szűkebbre venni a szemét. Nem ment. Majd ragasztóval. Eljátszotta azt a különös tekintetet is, Apa érthetetlen konyhai pillantását, míg ő fűtült, és jött befele a vacsoradénnel, aztán odakapta a szemé elé a kezét és sírva fakadt. Hangosan minden szégyen nélkül, gyermek módjára sírt, és tudta, hogy Apa meg fog halni.

### **Török Sophie: Versek I.**

Szédülsz és reszketsz, meleg véred már  
magas homlokodig árad s úgy érzed kitárt karjaid  
együtt fognak kivirágozni a virágzó  
menyasszonyfákkal. Repesve futsz kerítő  
meleg illatok után, ifjúságot mímelsz, szerelmet  
játszol s hazug lázakkal kergeted nehézkes  
perceidet. Miért lobogsz és mosolyogsz -  
úgysem hiszel már se lángnak se mosolynak!  
Síkos fények tündéri lihegése alatt a nehéz hamu  
szennyét látják bölccsé romlott szemeid, miért  
lelkendezel, mintha még remélnél egy kis  
karajt a kékselyem égboltból! miért készülődsz  
az izgatott tavasszal - indulók szilaj csnegettyűje  
nem téged hívogat! Ringasd csak üres karjaidat  
a fogamzó fiatal föld felett - oktalan virágodat  
úgy fogod leszórni álarcos szívedről, mint  
ősz fa a halott levelet. Nyugodj meg, hagyd  
szegény kezeidet öledbe zuhanni - miért szenvednél  
tovább? Rejtsd el fáradt fejedet, mint téli állat  
vackának szennyes melegében. A hervadás könnyű,  
ne félj, a halál is könnyű! Légy alázatos mint  
a féreg s dac nélkül, szelíden mint a féreg  
hullj az ősz vetkőztető kezébe.

## Károlyi Amy: Várakozás

Nem tudok vizen járni  
követ kenyérré változtatni  
halakat megsokasítani  
nem tudok holtat feltámasztani  
ezért arra várok, ki

tud a vizen járni  
tud követ kenyérré változtatni  
megtöbbezteti a halakat  
és felébreszti a halottakat

## Szabó Magda: Sírfelirat

Én sose jártam nélküled,  
csak most jöttem előre;  
az ifjúságod elgurult,  
azt őrzöm itt a földbe.  
A szál, mely fogta lelkemet,  
a fényes szál kibomlott,  
ne sírj, ha e kövek felé hajolsz,  
s nevem kimondod.

Mert jössz te is. Úgy várlak itt,  
mint otthon, odafenn,  
s nem tudta más, hogy közeledsz,  
csak szívem és fülem.  
Majd rád nézek, mint annyiszor,  
hogyan hoztál nekem,-  
ó, hozd magaddal a napot!  
Hideg van ideleln.

## Juhász Gyula: Consolatio

Nem múlnak ők el, kik szívünkben élnek,  
Hiába szállnak árnyak, álmok, évek.  
Ők itt maradnak bennünk csöndesen még,  
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.

Emlékük, mint a lámpafény az estben,  
Kitündököl és ragyog egyre szebben  
És melegít, mint kandalló a télen,  
Derűs szelíden és örök fehéren.

Szemünkben tükrözik tekintetük még  
S a boldog órák drága, tiszta üdvét  
Fölissza lelkünk, mint virág a napfényt  
És élnek ők tovább, szűz gondolatként.

## Juhász Gyula: Elégia

Sírt keresek most a temetőben,  
Hol egy öreg cimpora pihent meg.  
Kivel régi, boldogabb időkben  
Gyakran jártuk ezt az ősi kertet.

Május volt a földön és szívünkben,  
Dúdolt bennünk könnyű, enyhe mámor  
Muzsikált a szentek hegedűje  
Eljövendő szebb és jobb világról.

Úgy ujjongott lelkünkben az élet,  
sírok ormán az egekbe rontott,  
Vágyaink a kikeleti fényben  
Kigyulladtak, mint a csipkebokrok.

Most ő némán fekszik, karba kézzel  
S várja, hogy majd én is idetérek,  
Míg fejemre ráhajol az éjjel  
S szállanak a szürke denevérek.

## **Gellért Oszkár: Ki kérdez engem?**

Ki kérdez engem, ha nem írok verset,  
Ki kérdez engem, hallgató költőt:  
Miért a süket szünetek?  
Hitvesem, anyám, fiam.  
Néhány barát, lélekben testvér.  
S éjjente a halál.  
    Óh hova lett, hova lett az az idő,  
Mikor éjjente a csillagot égbolt  
S nappal a napfény kérdezett?  
S én feleltem mindig. S megszületett a dal.  
    S ha jártam tengereken:  
A hullám kérdezett.  
S ha jártam hegyek között:  
A szikla kérdezett.  
Erdőben a fáz, mezőn a búza s a búzavirág.  
Hajnalban a rigók, este a fülemilék.  
    Most hallgatnak bennem mind.  
Várják, míg egyszer újra kérdez az Isten.

## **Fenyő László: Vers, te maradtál**

Íme megint csak te maradtál  
vers, kibe most úgy kapaszkodom,  
görcsös lélekkel, mint a rab  
az ég kékjébe, ritka sétán.

Tudom, hogy betegség vagy,  
kudarcc, menekülés,  
sebeim meleg arca  
tebenned hűl halottá:  
kegyetlen sebhedés.

S mégis ragaszkodom  
hozzád, ragaszkodom,  
mint anyaemléjéhez  
a bölcsőből kinőtt  
fiú ragaszkodik,  
mint gyerekkora arany  
játékaihoz a  
felnőtt, akit kilöktek  
a szürke időbe,  
a szürke férfikor  
tájaira, hogy pergő  
robotban izzadságos  
kenyerét megkeresse!



## KEDVES OLVASÓ!

Elbizonytalanodtam a hitemben. Már ami a magam megtapasztalásába vetett hitet jelenti. Napokon keresztül éltem át egy szívritmuszavarra utaló érzést. Rossz lett a közérzetem, romlott az életérzésem, a teljesítő képességem. Igen, elmúlt az öröme való képességem is (lásd októberi Méregtelenítő).

Végül megelégettem ezt az állapotot, és sürgős vizsgálatot kértem. (mivel az előjegyzett időpont dec.12.lenne) És végimentem a sürgősségi kivizsgálási rutin során. Itt jött a csavar: amikor én ritmuszavart éltem meg, az EKG gép csak ártalmatlan, jó helyről kiinduló 1-2 u.n. rendetlen ütést jelzett.

Miért mesélem el ezt a nehéz élményt?

Egyrészt, hogy a mai egészségügyről jót mondhassak. Igen, vasárnap délután sok ügyeletes dolgozó koordináltan végezte a sok beteg különböző vizsgálatait. Komolyan vettek minden panaszt. A végén adtak egy összefoglalót, egy javaslatot. Miért jó ez a rendszer? Mert nem kell hónapokon keresztül tévesen értelmezni az érzéseidet, panaszaidat. A másik, hogy irányt szabhat a további vizsgálódásoknak.

Számomra a legfontosabb az lett, hogy amit érzek, nem veszélyes, hát hadd legyen! Aztán az is, hogy tudjam magam takarékos üzemmódba tenni. 80 felé haladva nem árt az ilyen figyelmeztetés. Hogy sikerül majd megfogadnom? Nem tudom, de majd beszámolok róla.

Amit biztosan állíthatok, az a mai egészségügyi dolgozók dicsérete. 12 óras műszakban egyvégtében kedvesen és udvariasan dolgoztak. (én ebből az utolsó 4 órát követhettem.) Pedig ebben minden előfordult. Az is, hogy idős néni várakozás közben nagyot koppanva leesett a székről, felrepedt a fejcskéje. Mindenkinek megesett a szíve rajta. Felvették osztályra, hogy ott mi történik majd vele, azt nem tudom.

Én minden esetre szabad lábra kerültem. Olyan értelemben is, hogy a félelmeimet leráztam. (egy időre) Vannak olyan rossz megélések, melyek ugyanakkor veszélytelenek. De alarmot jelentenek. Vigyázz Magadra, az élettempódra! – ezt üzenték nekem.

Olvasóm, fogadd el az élményeimet jó tanácsként és kérésként, mint egykori egészségügyistől: Ne szidjuk, ne bántsuk azokat, akik értünk dolgoznak! És a másik: Ne várjuk meg, míg a testünk jelez, legyünk bölcsek, vigyázzunk az épségére! (P.M.)



## Hornyák József: A jó kisautó

A legelső, akire azokban a sokat ígérő kezdeti hetekben a botomon kívül támaszkodtam, Huber volt. Annyi lelemény volt benne, nélküle kiszenvedek valahol az országúton. - Ez a ház eladó! Gyere, vegyük meg. - Huber a kézfejére lehelt, zúzmarás reggel volt. - Hát van pénzed? Tág pupillával néztem, mint egy garabonciást. Mint akiről mindjárt ki fog derülni, hogy megszédte magát a lágerben. Ej, válaszolta, már nem tudom hányadszor osztatva szét képzelgéseimet. Nincs pénze, mondta; hat márka negyven pfennig minden vagyona. De megalkuszunk. Addig is melegben leszünk. Aztán, annyi kilométer után, ő továbbment keletnek, és én a botommal besántikáltam Újjóra. Mentem a Vén Galambász utcáján, és egyszer a járdán odabukfencezik elém egy játékkisautó. Gyerek erőszakolta át a kerítés lécei között, felvettem. Egy jó kisautó. - Nesze. - Neki nem kell. De hát miért? Nem kell, mert nincs otthon az anyukája. Annyira fel volt dűlva, arca maszatos. - Nem kell? Forgattam kezemben a kisautót. - Hát hol van anyukád? Egy nő állt meg akkor mellettem, a szemében olyan kimerültség látszott, alig tudta nyitva tartani. Megnézett, belépett a kapun, a gyerek sietett a kosarába kapaszkodni. Bebicegtem utána az udvarra, a kisautót a kerítés párkányára helyeztem, és egy kicsit a gerendapárkányra ereszkedtem magam is. A nő krumplit rakott ki a kosárból és babot. Hát mit ülök ott, mondta. Nincs bent szék? Nagyon nehezen jutott hozzá, mondta hosszas mászkálás után: a krumplit meg a babot a kamrába vitte. Olyan szép, szelíd este volt, a nő egy bögre tejet adott a gyerek kezébe. Messziről jövök? - kérdezte. Elég messziről. Gyalog? Mindig csak gyalog. Szedjem rendbe magam, beküldött a fürdőszobába. Beadta a férje ingét s más fehérneműt is. Azokra nincs szüksége, a férje odaveszett. Mikor teljesen kicserélődve kiléptem, a kisautó az asztalon volt. - Jó éjszakát a pisztolynak, jó éjszakát az autókának - a gyerek lefekvéshez készülődött. - Jó éjszakát a bácsinak is - mondta az anyja. A gyerek nagyon szorította a lehajló anyja nyakát, és hátrafelé nézett rám. Az anyja még azután főzött egy szép sárga puliszkát. A kicsi konyhában a harisnyaszárító spárga alatt ültem, néztem, ahogy a puliszka a meleggel jóllakottan pöfög. Az asszony homlokáról a ráncok nem akartak eloszlni. Annyira fáradt volt, ragadt le a szeme. Vacsora közben mégis elmosolyodott. Azt mondta, ő még a tanítóképzőben is annyira pajkos volt, nem gondolta, hogy huszonnégy évesen már öreg lesz. Az apácák egész nap szidták pajkossága miatt. Harminckilencben végzett, és az igazgató őt ajánlotta Jenőpusztára egy birtokoshoz magántanítónak. A sok szidásért, amit az apácák ráraktak, ez volt az elégtétel. Egy szép nap megjelent náluk a birtokos házaspár, és megtárgyalta vele a fizetését. A feleség magas volt, az ember a derekáig ért. Ez a férfi nők után futkosott egész nap. Az asszony elment verebet lőni. Másfél méteres vesszőkarikára veréb volt felfűzve. Réme volt a szakácsnőnek a kopasztás. Mikor verébkása volt az ebéd, két órával mindig később ebédeltek. Jenőpusztán volt egy fiatal lovászmester, ő egy fél év múlva hozzáment feleségül, mesél tovább az asszony. Akkor kezdődött az

élete legszebb szakasza. Négy hónapig tartott, mert a háború közbeszólt. Férjét elvitték, ő beköltözött ide, és várta, hogy a fia megszülessen. A kicsi konyhában bőrdívány volt, fehér gombokkal, vacsora végeztével azon nekem megágyazott. Mikor már sötétben odaállt, s megkérdezte, hogy van a lábam, megfogtam a kezét. Annyira ki volt merülve, eszébe se jutott ellenkezni. Egy hétig ápolt, az alatt szinte teljesen rendbe jöttem.

Annyi esztendő után most kerestem a házat az egykori Vén Galambász utcáján. Elmentem mellette, egy új ház árnyékában teljesen jelentéktelenné vált. - Kit keresek? Az új ház tornácáról kérdezte egy nagyon szép fiatalasszony. Mondtam, hogy kit. Miért keresem? - annyi érdeklődést mutatott egyszerre. Hogy lássam, mondtam: egy nagyon régi ismeretség. Menjek fel a tornácra, mondta, ott kényelmesen megvárhatom. - Mama mindjárt jönni fog - mondta. Felmentem, s a szobából babázó gyerekek jöttek elő, házbeliek és szomszéd kislányok, és sorban megnéztek. Azután én lettem az orvos, hozták a babákat, hogy vizsgáljam meg őket. - Na, most már mind jól vannak - szólt rájuk az igazi anya. - Vigyázzatok rájuk, hogy ne hűljenek meg, az orvos bácsi elment szabadságra. Jöttek percenként kérdezni: még nem tetszett visszajönni szabadságról, de a kis mama résen volt. Nem időztek a tornácon fél óránál tovább, mondta, de ő rakosgathat utánuk egy órát. Mozdulatai annyira ismerősnek tetszettek. Mintha a magam mozdulatait vélném valakinél felfedezni. Segítettem helyére tenni mindent. - Most már nem várok tovább - mondtam. - Majd megint eljövök. Mama nagyon fogja sajnálni, hogy elmentem, felelte. Mit mondjon, ha hazajön, ki kereste? - Egy régi valaki. Még negyvenötből. Elindultam. - Itt van mama! - kiáltott mögöttem a fiatalasszony. Egy nő állott szemben a kapunál, a homloka nagyon össze volt ráncolódva, a szemében jó adag kimerültség. - Nem ismeresz meg, ugye? - Nem - mondta. Valakire gondol, látni lehetett. De aztán elillantak az emlékei. - Olyan régen volt - mondtam. - Harminc éve. Erőlködve nézett. - És akkor is egy estét töltöttél itt: reggel már mentél tovább. - Zúgolódás nélkül szólt. - Nem. Egy hétig ápoltad a lábam. Csak azután mentem el; látni akartam, mi van otthon. - Egy hét, egy nap... oly mindegy. Befelé indult, a szép fiatalasszony jött, el akarta venni tőle a csomagokat, de csak az egyiket adta át, a sajátját bevitte a kisebbik házba. Üljek le, mondta. Mostanáig ültem, mondtam; a menyé kedves volt, megkínált székkal. Nem a menyé, a fiáék másik utcában laknak, ez a lánya. - És a férjed? Nincs férje. Nem ment férjhez többször. A fia négyéves volt és - rám nézett -, és akkor jött ez a leányka. Ő nem ment többet férjhez. Amit mondott, megrémített. - Hát miért nem értesítettél! - kiáltottam. - Mért nem kerestél? Hol keressen; nem hagytam hátra semmi címet. Felnevelte ő egyedül is szépen mind a kettőt. Fáradt volt, leült hozzám az asztalhoz. A haját hátrasimította, homlokráncait azonban nem tudta semerre elmozdítani. Majd ha nem tanít, majd ha nyugdíjba megy, kipihen magát. Akkor csak pihen s az unokáival törődik. A legnagyobbik kilencéves. Van egy titkos rajzfüzete, amelybe csészealjkat rajzol. Ezt az unokáját nem az érdekli, hogy Rákóczi út. Hogy Vak Bottyán tér. Repülő csészealjkat akar felfedezni. Ha ilyen nincs, akkor

fel kell találni őket. A rajzfüzetében tervek vannak: a pályára nagyon korán kell készülni. Az ember a képességeit fejlessze már fiatalon.

Hozzá az első osztályba olyan okos gyerekek iratkoznak be. Annyira élénk a fantáziájuk. Kész zsenik. És azután elszürkülnek. A középiskola mintha közömbösítené őket. Felkelt, meggyújtotta a gázt, vizet tett fel egy fazékba. Kicsi gondtalanság kellene, mondta. Kicsit sok a tépelődés, sokat fáj a feje. Ha az ember kikapcsolná a gondjait, könnyebb volna élni. Jobban tudna figyelni a fiatalok hangjára. Inkább hasznukra lehetne.

Megint odaült. Lényéből olyan fluidum áradt, hogy én annyira jól éreztem magamat. Ültünk, a fazékban zsongani kezdett a víz. Azután jött az unoka, menjünk, mert fent már meg van terítve. Na, hát ő miért tett fel akkor vizet főni, kérdezte, s rám tekintett. Neki valami azt diktálta, hogy nekem puliszkát kell főzön. Egész halványan elmosolyodott. Aztán megfogta a kicsi unoka kezét, és elindultunk fel a nagyházba.



## **Szabó Lőrinc: Örök változás**

Ne szégyelld! Nap kél, nap száll. Arcodat  
építi-bontja perc és gondolat,  
ég felhőit a szél. A tavalyi  
óra gondolsz? Eltűnt? Az igazi  
bökkenő itt is más: a hova lett  
nem azt mondja, hogy nincs! Dísztelenebb  
a beszéded, de csupa mozdulat,  
mint a Kezdeté: főnév-ragokat  
rügysz s jelzőbe borúl az ige:  
isten van a nyelvtanban: amibe  
kapcsolni tudsz, amire van szavad,  
mindaz lehetsz, mindaz vagy! Mialatt  
csodáltál, csoda lettél. Te, vagy én?  
Megközelíthetetlen, mint a fény,  
ama Vaké, a titok: rostjaink  
szétszárnyalnak, lazuló rácsain  
szökik a lélek, nem is egy, de száz.  
Mi vagy? Ne szégyelld: örök változás!

## Vas István: Rapszódia egy őszi kertben

Csapzottan tarka lett az a fényteli kerted,  
Későn süt fel a nap, hamar homálylik,  
Elfagytak, feketednek  
Napraforgóid, dáliaid,  
Még nyílnak, őszién égnek - már nem sokáig –  
Napszomjas, késő helianthusok:  
Az elmúlásból is itt körül az világít,  
Ami nekünk meg nem adatott.

Piroslik már a kis meggyfád - milyen lesz,  
Ha jön a nagy esőzés hirtelen?  
Szebbek a rőt levelek, ha kerengnek  
Nedves szelekben is tündérien.  
Már várja a nemes, növényi sejtelem  
Novemberi esők verését:  
Itt győzni fog minden enyészeten  
A szépség.

Magunkra gondolok - a szívre, a gyomorra.  
Nem a haláltól félek, féltelek.  
De miért kell nekünk magunktól undorodva  
Megérni - ha megérjük - a telet?  
Szépségben boldogult virágok, levelek -  
S ha holdba, csillagokba ér az ember,  
Csúnyán közelítő telében mire mehet  
Ezzel a földi förtelemmel?

Elfagyott rózsák, dáliák: a kertünk  
Új és új szépség akkor is, ha pusztul.  
Meglátjuk most, hogy mit szereztünk  
Bőrön, beleken, szerveken túl?  
Ez még az ősz, ha jól, ha rosszul,  
Most vívj, most védj magad,  
Míg végső hóditásra el nem indul  
A sejtjeinkbe zárt tudat.

Hát lett-e a tízezer éveken át  
Szépség, ami nem a miénk?  
Vagy tud-e illet a lomb, a virág:  
Eltenni télire a fényt?  
Nincs miért adnunk a szerényt:  
Még csúf estünkben is több szépségünk marad,  
Mint amit valaha pompáztak elénk  
Virágok, madarak.

Mi más értelme van az időben a szépet  
Halmazni, ha nem ez,  
Hogy mikor nyomorultul vergődik az élet,  
Akkor is szép lehess?  
Nem tréfából teremtett tartós és nemes  
Szépséget annyi mesterünk és ősünk;  
Azért, hogy te is vele védekezz,  
Míg alantas elmúlással vesződünk.

Mit tud a virág, mit tud a tenyészet?  
Rettentő szép rakéták, robbanva repüljete!  
Mindig nekünk teremtik a földöntúli szépet  
Az emberi évezredek,  
És mindig te leszel, és mindig én leszek,  
Holdban, Marson, ki tudja, hol,  
Míg meg nem leljük azt a képletet,  
Nem nyughatom s nem nyughatol.

És új energiává lesz a múltó idő  
S új csillagmáglyát gyújt meg érted,  
S vigasztalóvá lesz a rémítő,  
S mindent meglátsz, mindent megértek,  
És érthetetlen szenvedésed  
Hétszer boldog szépségre válik:  
Mosolyodban kinyílnak a régen semmivé lett  
Napraforgóid, dáliaid.



### Várnai Zseni: Őszi dal

A nyár szerelme forró és merész,  
de édesebb az őszi napsütés,  
a csókja már nem éget, mint a láng  
csak simogat, mint egykor jó anyánk,  
szívünkre könnyű, enyhe fénye hull...  
és mindennap korábban alkonyul,  
korábban alkonyul.

Az ősz szerelme, mint a kósza szél,  
hol lágy zene, hol vészes szenvedély,  
a fény, az árny oly gyorsan változó,  
mint életünk, e hullámzó folyó,  
még kék az ég, de már is el borul...  
és mindennap korábban alkonyul,  
korábban alkonyul.

Bús könnyet ont a szürke őszi ég,  
zordan borong a felhős messzeség,  
egy csonka ágra csapzott varju száll,  
mint Rembrandt rézkarc, olyan most a táj...  
csak nézem és szívem elszorul:  
jaj, minden nap korábban alkonyul...  
korábban alkonyul.

## VICCOLDAL

A legtöbb híres emberről előbb-utóbb kiderül, hogy magyar. Tutankhamon is Tóth Kálmán volt.

Hamarosan megérkezik az újonnan fejlesztett török vakcina. A neve? Szurjalman.

Te komám, azt tudod-e, mié' néz a kakas az égre, ahányszor csak kukorékol?

-Persze hogy'. Hálát ad Istennek, hogy annyi nője van, anyósa meg egy se!

- Hogyan tudsz vitába keveredni az anyósoddal?

- ???

- Mondj neki bármit!

Csinos fiatal lány fürdeni készül a patakban. Ruháit sorra lerakja a parti bokor alá. Mikor aztán belépne a patakba, a bokor mögül előlép egy rendőr:

- A kisasszony úgy látszik, városi és nem ismeri az itteni rendet. Itt tilos fürdeni!

A lány felháborodva válaszol:

- Most mondja? Fél órája itt lapul a bokor mögött, mért nem szólt, mielőtt levetkőztem?!

Mire a rendőr: - Bocsánatot kérek, vetkőzni szabad, csak fürdeni tilos!

Az erősen kopaszodó fiatalember felháborodva mondja a fodrásznak:

- Már ne haragudjon, de alig van hajam, mégis ugyanannyit akar nekem is felszámolni, mint azoknak, akiknél egy csomót kellett levágnia!

- Ez azért van így, kedves uram, mert náluk sokáig tart, amíg levágom a hajszálakat, Önnél viszont az tart sokáig, amíg megtalálom őket!



Kohnné bejelenti a rabbinak, hogy válni akar.

- Rendben - mondja a rabbi -, de előtte süssél egy kalácsot az uradnak, a hozzávalókat pedig a szomszédaidtól kérd kölcsön!

Az asszony megfogadja, hogy Grünnéhez megy lisztet kérni, majd elmondja mire kell.

- Még te nem vagy megelégedve az uraddal? Mit szólnál, ha olyan lump, kártyás, iszákos alak lenne, mint az enyém?

Weiszéktől cukrot kér kölcsön Kohnné a válási kalácshoz.

- Lenne csak a te urad a Weisz, ez a goromba, brutális fráter. Megtanulnád a sajátodat becsülni. - méltatlankodik a szomszédasszony.

Blauné akitől vajat akarna kérni, sírva panaszkodik:

- Még kenyérre sem telik, nemhogy vajra! Az uram minden pénzét nőkre költi. Kohnné hazaszalad, és a férje nyakába ugrik, majd így szól:

- Kohn, te vagy a legjobb férj a világon!

Egy paraszt bácsi bement az autóhifi boltba:

- Van egy kocsim és kéne bele autóhifi.

- Tessék parancsolni, van többféle.

- Melyik a lehangosabb?

- Ez itt.

- Mikrofont lehet rákötni?

- Hááát, tulajdonképpen lehet.

- Kipróbálhatom?

- Tessék, itt a mikrofon.

- Dinnyét vegyeneeeeeeeek!

A bankigazgató rászól a biztonsági őrrre, mert az öreg ismét néhány percet késett a szolgálatból.

- Pista bácsi! Vegye tudomásul, hogy a bankban a pontosság ugyanolyan fontos, mint... mint a katonaságnál! Volt maga katona?

- Igen kérem, voltam.

- Na, és mit mondott magának az ügyeletes tiszt, amikor késve ment be a laktanyába?

- Azt, hogy "Alezredes elvtárs jelentem, a zászlóalj felsorakozott..."

Amikor egy bohóc beköltözik a palotába, nem válik királlyá, hanem a palotából lesz cirkusz. (Moliere)

